

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE

N A C R T

Z A K O N
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MATERIJALNOJ PODRŠCI
PORODICAMA S DJECOM U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, april 2024. godine

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MATERIJALNOJ PODRŠCI PORODICAMA S DJECOM U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Zakonu o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/22) član 4. mijenja se i glasi:

"Član 4.

(Značenje pojedinih izraza u Zakonu)

Pojedini izrazi, u smislu ovog zakona, imaju sljedeće značenje:

- a) Dijete je lice do navršenih 18 godina života.
- b) Zakonski zastupnik djeteta u smislu ovoga zakona je roditelj djeteta, odnosno lice koje je, u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležni organ starateljstva postavio za staratelja djeteta;
- c) Porodica, u smislu ovoga zakona, predstavlja zajednicu djece i njihovih roditelja ili posvojitelja, odnosno djece i njihovih srodnika koji su ih zakonski dužni izdržavati;
- d) Prihod, u smislu ovoga zakona, predstavlja novčana i druga materijalna sredstva koja su članovi porodice stekli ili stiču radom i korištenjem materijalnih dobara."

Član 2.

Član 5. mijenja se i glasi:

"Član 5.

(Obračun ukupnog mjesečnog prihoda)

(1) Ukupan mjesečni prihod po članu porodice predstavlja tromjesečni prihod članova porodice u periodu od tri mjeseca koji je prethodio podnošenju zahtjeva za ostvarivanje prava, a koji se dijeli brojem tri i ukupnim brojem članova porodice.

(2) Prilikom obračuna prihoda iz stava (1) ovoga člana u obzir se ne uzimaju prihodi ostvareni tokom mjeseca koji je neposredno prethodio mjesecu u kojemu je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava.

(3) Prilikom obračuna prihoda po članu porodice u obzir se uzimaju:

- a) prihodi koji su uređeni propisima o porezu na dohodak;
- b) starosna, invalidska i porodična penzija;
- c) primanja po propisima o boračko-invalidskoj zaštiti i zaštiti civilnih žrtava rata;
- d) naknada za vrijeme trajanja nezaposlenosti;
- e) prihodi po osnovu obaveznog izdržavanja;
- f) prihodi po osnovu naknada za hraniteljstvo, odnosno starateljstvo;
- g) prihodi po osnovu životnog osiguranja i
- h) prihodi od nasljedstva.

(4) Za članove porodice koji prihode iz stava (3) ovoga člana ostvaruju u inostranstvu podaci o njihovim primanjima pribavljaju se od nadležnih institucija zemlje u kojima se ti prihodi ostvaruju."

Član 3.

U članu 9. stav (3) riječi: "zajedničkog domaćinstva" zamjenjuju se riječju "porodice".

Član 4.

U članu 12. stav (2) mijenja se i glasi:

"(2) Dijete oboljelo od malignih bolesti ostvaruje pravo na dječiji dodatak bez obzira na prihode po članu porodice."

Član 5.

Član 13. mijenja se i glasi:

"Član 13.

(Uslovi za ostvarivanje prava na dječiji dodatak)

(1) Dijete iz člana 12. stav (1) ovog zakona može ostvariti pravo na dječiji dodatak ukoliko:

- a) ukupni mjesečni prihodi po članu porodice iz člana 5. ovoga zakona ne prelaze 40% (četrdeset posto) najniže plate u Federaciji utvrđene u skladu s odredbama Zakona o radu;
- b) nijedan član porodice nema registrovanu samostalnu djelatnost i
- c) nije smješteno u hraniteljsku porodicu ili ustanovu socijalne zaštite u periodu dužem od 30 dana, a troškovi smještaja se djelimično ili u cijelosti obezbjeđuju iz budžetskih sredstava.

(2) Pored uslova propisanih stavom (1) ovoga člana, dijete starije od 16 godina može ostvariti pravo na dječiji dodatak ukoliko nije sklopilo brak ili steklo vlastito potomstvo."

Član 6.

Član 15. mijenja se i glasi:

"Član 15.

(Trajanje prava na dječiji dodatak)

(1) Djetetu koje ispunjava uslove iz člana 13. ovog zakona pravo na dječiji dodatak priznaje se od dana podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava od strane zakonskog zastupnika djeteta.

(2) Pravo na dječiji dodatak traje dok postoje uslovi za ostvarivanje prava, a najduže do navršene 18. godine života djeteta.

(3) Prvostepeni organ će najmanje jednom godišnje po službenoj dužnosti izvršiti provjeru ispunjenosti uslova za nastavak ostvarivanja prava na dječiji dodatak.

(4) Ukoliko u postupku provjere iz stava (3) ovoga člana nadležni prvostepeni organ utvrdi da postoje uslovi za nastavak ostvarivanja prava o istome će sačiniti službenu zabilješku i istu pohraniti u spis predmeta.

(5) Ukoliko u postupku provjere iz stava (3) ovoga člana nadležni prvostepeni organ utvrdi da ne postoje uslovi za nastavak ostvarivanja prava donijet će rješenje o prestanku ostvarenog prava na koje zakonski zastupnik djeteta ima pravo žalbe u skladu s odredbama ovoga zakona.

(6) Za dijete kojemu, u skladu s ovim zakonom, prestane pravo na dječiji dodatak, isplata će se izvršiti za mjesec u kojemu je pravo prestalo."

Član 7.

U članu 16. tačka e) na kraju rečenice tačka se zamjenjuje interpunkcijskim znakom tačka zarez i dodaje se nova tačka f) koja glasi:

"f) nastankom neke od okolnosti utvrđenih odredbom člana 13. stav (2) ovoga zakona".

Član 8.

U članu 24. iza riječi "postupak" dodaju se riječi: "uz mogućnost sufinansiranja ovih troškova iz budžeta iz kojih se isplaćuju prava utvrđena ovim zakonom".

Član 9.

(Ranije započeti i okončani postupci)

(1) Zahtjevi za ostvarivanje prava na dječiji dodatak podneseni prije stupanja na snagu ovoga zakona, a o kojima nije odlučeno, riješit će se prema odredbama ovoga zakona.

(2) Prvostepena rješenja donesena prije stupanja na snagu ovoga zakona uskladit će se s odredbama ovoga zakona najkasnije do datuma do kojega je istima priznato pravo na dječiji dodatak.

Član 10.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije", a početak će se primjenjivati mjesec dana nakon stupanja na snagu Zakona.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovoga zakona sadržan je u odredbama člana III. 2. e), a u vezi s članom III. 3. (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je utvrđeno da federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču socijalne politike.

Prema odredbama člana III. 2. e) i člana III. 3. (1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su nadležni za socijalnu politiku. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinisano od federalne vlasti. U pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i sprovoditi zakone (član III. 3. (4)), kao i sprovoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne zaštite (član III. 4. j)).

Prema odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, pored ostalih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Polazeći od toga da je zaštita porodica s djecom djelatnost od posebnog društvenog interesa, koja ima za cilj obezbjeđenje približno jednakih uslova za zdrav i pravilan razvoj djece, kao i pružanje pomoći u realizaciji reproduktivne funkcije porodice, bilo je neophodno preduzimanje hitnih reformskih aktivnosti i mjera u smislu poboljšanja stanja u ovoj oblasti. Navedena je potreba dodatno potkrijepljena činjenicom da su ranija zakonska rješenja dovela do neujednačenosti vrsta materijalnih prava po kantonima, različitih uslova u postupcima za ostvarivanje ovih prava, uključujući i različite osnovice i procenete od osnovice za obračun spomenutih materijalnih davanja.

Imajući u vidu prethodno navedeno, kao i izraženu nemogućnost pojedinih kantona da u svojim budžetima obezbijede potrebna sredstva za ovu namjenu, u praksi se veoma često dolazilo u situaciju da je značajan broj porodica u pojedinim dijelovima Federacije Bosne i Hercegovine ostajao obespravljen i uskraćen za minimum materijalne podrške u podizanju i odgoju njihove djece. Iz navedenih je razloga predloženo uvođenje finansiranja određenih prava na nivou entiteta, kao jedinog načina da se obezbijedi dostupnost i ujednačenost određenih osnovnih prava na cijeloj teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, nezavisno od kantona u kojemu korisnik ima prebivalište, što je, u konačnici, rezultiralo donošenjem Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 52/22).

Predmetnim je Zakonom utvrđeno da se pod jednakim minimalnim uslovima iz federalnog budžeta finansira pravo na dječiji dodatak, a iz budžeta kantona novčana pomoć nezaposlenim porodicama što je, svakako, predstavljalo veliki iskorak u odnosu na ranije stanje u oblasti zaštite porodica s djecom. Navedeni iskorak postaje tim

značajniji ako se ima u vidu da je po prvi put u svojoj historiji federalni nivo vlasti počeo, pored dotadašnje deklarativne, pružati i konkretnu materijalnu podršku porodicama slabijeg ekonomskog statusa čime su stvorene ključne pretpostavke za dalje razvijanje socijalno pravičnijeg sistema u odnosu na onaj prethodni.

Tri mjeseca nakon njegova stupanja na snagu, Zakon o materijalnoj podršci porodicama s djecom je počeo s primjenom (10. mjesec 2022. godine) što je za centre za socijalni rad i opštinske službe socijalne zaštite, kao nadležne prvostepene organe, predstavljalo veliki izazov, posebno ako se ima na umu da je paralelno s tim trebalo implementirati i neke druge kako federalne (Zakon o roditeljima njegovateljima) tako i kantonalne propise koji su se u tom periodu donosili i usklađivali. Imajući u vidu da je predmetni Zakon postavio znatno fleksibilnije uslove za ostvarivanje prava na dječiji dodatak, kao i činjenicu da je navedeno pravo, zbog njegove visine, postalo mnogo atraktivnije nego što je to ranije bio slučaj, neminovno je došlo do podnošenja ogromnog broja zahtjeva za njegovo ostvarivanje. U kombinaciji sa zahtjevima za ostvarivanje drugih prava koji su se paralelno podnosili, postupcima koje je s tim u vezi trebalo sprovesti u pogledu provjere ispunjenosti propisanih uslova, te njihovom hroničnom kadrovskom podkapacitiranošću, u centrima za socijalni rad i opštinskim službama socijalne zaštite, posebno u onim većim jedinicama lokalne samouprave, došlo je do svojevrsnog zagušenja koje ozbiljno prijeti funkcionalnosti i efikasnosti cjelokupnog sistema zaštite porodica s djecom.

S druge strane, već ranije spomenuti fleksibilniji uslovi za ostvarivanje prava na dječiji dodatak, ali i nepostojanje adekvatnih evidencija o primanjima građana, te nedovoljno dobro uređeno pitanje prebivališta, doveli su do povećanih zloupotreba od strane značajnog broja pojedinaca u smislu neprikazivanja svih činjenica značajnih za utvrđivanje ispunjenosti propisanih uslova za ostvarivanje navedenog prava. S tim u vezi, zapažena je tendencija da se u porezne evidencije prijavljuju znatno niži prihodi od onih koji su realno ostvareni ili da se na istu adresu prebivališta fiktivno prijavljuju dodatni članovi zajedničkog domaćinstva kako bi, prilikom obračuna njihovih zajedničkih prihoda, isti bili utvrđeni ispod propisanog prihodnog cenzusa.

Imajući u vidu sve što je prethodno navedeno, te na osnovu svakodnevne komunikacije s centrima za socijalni rad i opštinskim službama socijalne zaštite i zaprimljenih informacija i inicijativa od strane kako građana tako i pojedinih institucija, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je ocijenilo neophodnim sačiniti izmjene i dopune Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji, te ih uputiti u proceduru usvajanja po skraćenom postupku kako bi se čim prije suzbile uočene negativne pojave i trendovi, te riješili evidentirani problemi na terenu što bi, u konačnici, trebalo rezultirati kvalitetnijim zakonskim rješenjima koja se odnose na ostvarivanje prava na dječiji dodatak.

III. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Posmatrano s aspekta metodološke strukture, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine sadrži ukupno 10 članova čijim se odredbama nastoje unaprijediti postojeća zakonska rješenja i otkloniti uočeni problemi u implementaciji ovoga propisa. Što se tiče samoga

sadržaja pojedinih odredbi, odnosno obrazloženja predloženih izmjena i dopuna, oni su prikazani u nastavku.

Član 1. Predmetni se član odnosi na izmjene odredbi člana 4. osnovnog teksta Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/22) koji sadrži definicije pojedinih pojmova koji se često koriste u tekstu navedenog propisa. Tako je, s ciljem postizanja pravne jasnoće, predloženo da se redefiniše pojam porodice kao zajednice djece i njihovih roditelja ili posvojitelja, odnosno djece i njihovih srodnika koji su ih zakonski dužni izdržavati. Nadalje, u okviru ovoga člana predloženo je brisanje pojma zajedničkog domaćinstva budući da je predviđeno da se, prema predloženim izmjenama i dopunama, prihod obračunava po članu porodice, a ne po članu zajedničkog domaćinstva čime je navedeni pojam postao suvišan i nepotreban. Na taj se način nastoji prevazići uočeni problem fiktivnog prijavljivanja drugih članova zajedničkog domaćinstva kako bi se prihodi po članu prikazali manjim od propisanog prihodnog cenzusa. Na koncu, u okviru ovoga člana predloženo je i definisanje pojma prihoda što u trenutnoj odredbi nije slučaj budući da ona navodi samo strukturu prihoda, ali ne i njegovu definiciju.

Član 2. Predmetni se član odnosi na izmjene i dopune odredbe člana 5. osnovnog teksta Zakona kojom je utvrđen način obračuna prihoda po članu porodice. Imajući u vidu da se u praksi pojavio problem pribavljanja ažurnih podataka o prihodima članova zajedničkog domaćinstva, posebno iz poreznih evidencija, ocijenjeno je potrebnim postojeći model obračuna prihoda jasnije precizirati i učiniti fleksibilnijim na način da se isti ne obračunava za članove zajedničkog domaćinstva, nego za članove porodice. Nadalje, određena unapređenja trenutnog zakonskog rješenja u pogledu obračuna prihoda predviđena su odredbom stava (2) ovoga člana kojom je utvrđeno da se prilikom obračuna prihoda u obzir ne uzimaju prihodi ostvareni tokom mjeseca koji je neposredno prethodio mjesecu u kojemu je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava. Time je prevaziđen problem nemogućnosti nadležnih poreznih institucija da dostave toliko ažurne podatke što značajno utiče na vremensku dinamiku rješavanja podnesenih zahtjeva za ostvarivanje prava čime, u konačnici, dolazi do nezadovoljstva stranaka i povećanog broja pritužbi na rad centara za socijalni rad i opštinskih službi socijalne zaštite. Osim navedenog, predmetni je član dopunjen novim stavom kojim su utvrđeni prihodi koji se uzimaju u obzir prilikom obračuna pri čemu su iz istih isključena primanja po osnovu propisa o zaštiti lica s invaliditetom čime je ova odredba učinjena socijalno pravičnijom u odnosu na postojeću. Na koncu je dodat i novi stav kojim je propisana obaveza da se za članove porodice koji prihode ostvaruju u inostranstvu podaci o njihovim primanjima pribavljaju od nadležnih institucija zemlje u kojima se ti prihodi ostvaruju.

Član 3. Predmetni se član odnosi na usklađivanje terminologije iz člana 9. stav (3) osnovnog teksta Zakona s predloženim izmjenama i dopunama pod čime se podrazumijeva da su riječi "zajedničkog domaćinstva" zamijenjene riječju "porodice".

Član 4. Predmetni se član odnosi na izmjene odredbe stava (2) člana 12. osnovnog teksta Zakona na način da se djeci oboljeloj od malignih bolesti priznaje pravo na dječiji dodatak bez obzira na prihode po članu zajedničkog domaćinstva, odnosno socio-ekonomski status njihovih porodica. Osim što se predloženom izmjenom prevazilaze evidentni problemi u primjeni postojeće odredbe koja je nejasna, neprecizna pa i

neprimjerena, na ovaj se način u materijalnu podršku porodicama s djecom uvodi dodatna dimenzija socijalne pravičnosti i osjetljivosti prema potrebama teško oboljele djece i članova njihovih porodica.

Član 5. Predmetni se član odnosi na izmjene i dopune odredbi člana 13. osnovnog teksta Zakona na način da se uvrštavaju dodatni ograničavajući uslovi za ostvarivanje prava na dječiji dodatak. Ova se intervencija pokazala neophodnom nakon što je kroz protekli period u privatnom sektoru zabilježen veliki broj zloupotreba od strane pojedinaca koji posjeduju registrovanu samostalnu djelatnost i koji svjesno prikazuju i prijavljuju puno manje prihode od onih koje stvarno ostvaruju. Osim što na ovaj način dolazi do neopravdanog odliva budžetskih sredstava prema onima koji činjenično nisu u stanju socijalne potrebe, ovakve pojave i njihovo tolerisanje predstavljaju obesmišljavanje socijalnog karaktera Zakona, te u određenoj mjeri afirmišu socijalnu nepravdičnost kao zakonski prihvatljiv model ponašanja i djelovanja. Pored navedenog, kroz dopune ovoga člana predloženo je i dodavanje odredbe prema kojoj dijete starije od 16 godina može ostvariti pravo na dječiji dodatak ukoliko nije sklopilo brak ili steklo vlastito potomstvo. Osnovni razlog uvrštavanja ove odredbe leži u potrebi uvođenja pravnih mehanizama usmjerenih na suzbijanje pojave maloljetničkih brakova, posebno u onim sredinama i zajednicama u kojima se ovakve pojave tolerišu i smatraju društveno prihvatljivim i poželjnim.

Član 6. Predmetni se član odnosi na izmjene i dopune odredbi člana 15. osnovnog teksta Zakona kojima je utvrđeno trajanje prava na dječiji dodatak, kao i obaveza zakonskih zastupnika djeteta da svakih 12 mjeseci obnavljaju zahtjev za njegovo ostvarivanje. Iako je inicijalna intencija zakonodavca bila da na ovaj način obezbijedi kontinuiranu provjeru postojanja uslova za dalje ostvarivanje navedenog prava, posebno u segmentu provjere broja članova zajedničkog domaćinstva i prihoda koje oni ostvaruju, činjenica je da su ovako koncipirane odredbe nepotrebno usložnile sam postupak i stvorile svojevrsno zagušenje u centrima za socijalni rad i opštinskim službama socijalne zaštite koje sa svojim raspoloživim kadrovskim kapacitetima jednostavno nisu u mogućnosti adekvatno odgovoriti na ovaj izazov. Stoga je predmetnim izmjenama ovoga člana predloženo da se umjesto dosadašnjeg vremenskog ograničenja od 12 mjeseci i obaveze obnavljanja zahtjeva nakon isteka toga perioda, pravo na dječiji dodatak priznaje najduže do navršene 18. godine života djeteta s obavezom provstepenih organa da najmanje jednom godišnje, po službenoj dužnosti, izvrše provjeru ispunjenosti uslova za nastavak ostvarivanja prava na dječiji dodatak. Time bi se značajno pojednostavio postupak i smanjio nepotreban pritisak stranaka jer ne bi morale dolaziti svakih 12 mjeseci kako bi obnovile zahtjev niti bi se morale donositi nova rješenja, osim u situacijama u kojima se utvrdi da ne postoje uslovi za nastavak ostvarivanja prava kada bi se ipak morala donijeti rješenja o prestanku ostvarenog prava na koje bi zakonski zastupnik djeteta imao pravo žalbe u skladu s odredbama ovoga zakona.

Član 7. Predmetni se član odnosi na izmjenu odredbe člana 16. osnovnog teksta Zakona koja predstavlja usklađivanje s dopunom člana 13. stav (2) Zakona kojim je utvrđeno da dijete starije od 16 godina može ostvariti pravo na dječiji dodatak ukoliko nije sklopilo brak ili steklo vlastito potomstvo.

Član 8. Predmetni se član odnosi na dopunu odredbe člana 24. osnovnog teksta Zakona na način da troškovi postupka za ostvarivanje prava utvrđenih Zakonom

padaju na teret organa koji vodi postupak, ali uz mogućnost sufinansiranja ovih troškova iz budžeta iz kojih se isplaćuju predmetna prava. Prema trenutnom zakonskom rješenju, ovi troškovi u cijelosti padaju na teret centara za socijalni rad i opštinskih službi socijalne zaštite što se u praksi pokazalo problematičnim jer im u većini slučajeva njihovi osnivači nisu obezbijedili niti odobrili dodatna sredstva za ovu namjenu. Rukovodeći se logikom da davanje dodatnih zaduženja treba biti praćeno i odgovarajućom finansijskom podrškom, predmetnom su dopunom stvorene pravne pretpostavke da se iz federalnog budžeta izdvoje određena sredstva namijenjena za pokrivanje troškova ovih institucija uzrokovanih provedbom federalnih propisa iz oblasti socijalne i dječije zaštite.

Član 9. Predmetnim je članom regulisano postupanje centara za socijalni rad i opštinskih službi socijalne zaštite u pogledu zahtjeva za ostvarivanje prava na dječiji dodatak koji su podneseni prije stupanja na snagu ovoga zakona na način da se isti odmah rješavaju po odredbama ovoga zakona kako bi čim prije započeo proces njihovog rasterećenja. Što se tiče prvostepenih rješenja koja su donesena prije stupanja na snagu ovoga zakona, ista će se postepeno uskladiti s odredbama ovoga zakona i to prema vremenskim okvirima, odnosno datumima utvrđenim tim rješenjima.

Član 10. Predmetnim je članom utvrđen dan kada Zakon stupa na snagu, a to je osmi dan od dana objave u "Službenim novinama Federacije", kao i datum početka njegove primjene, a to je mjesec dana nakon stupanja na snagu Zakona.

IV. USKLAĐENOST ZAKONA S PROPISIMA EU

U skladu s Uredbom o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine s pravnom stečevinom Evropske unije Izjava o usklađenosti dostavljena je Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije. Svojim aktom broj: 01-02-02/1-31-231/24 od 18.03.2024. godine Ured je uvažio konstataciju Federalnog ministarstva rada i socijalne politike kao obrađivača propisa da ne postoji propis Evropske unije s kojim je potrebno izvršiti usklađivanje, te je dostavio potpisanu i ovjerenu Izjavu o usklađenosti.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA

U pogledu eventualnih fiskalnih efekata koje predložene izmjene i dopune Zakona mogu imati na federalni budžet, potrebno je naglasiti sljedeće:

Imajući u vidu da je predloženim izmjenama i dopunama predviđeno da se u članu 5. Zakona doda novi stav kojim su utvrđeni prihodi koji se uzimaju u obzir prilikom obračuna pri čemu su iz istih isključena primanja po osnovu propisa o zaštiti lica s invaliditetom, evidentno je da će se time stvoriti pretpostavke za povećanje obuhvata potencijalnih korisnika prava na dječiji dodatak. Prema preliminarnim procjenama baziranim na ukupnom broju korisnika invalidnina prema propisima o zaštiti lica s invaliditetom (47.129), te procijenjenom broju djece koja su korisnici ovih naknada ili koja žive u zajedničkom domaćinstvu s odraslim korisnikom invalidnine (1.645), a koja se potencijalno mogu kvalifikovati za dječiji dodatak, dolazi se do procijenjenog iznosa od 1.741.216,05 KM koji bi u ovoj godini dodatno trebalo obezbijediti za period od devet

mjeseci ukoliko predložene izmjene i dopune budu usvojene po skraćenom postupku. Naravno, pod pretpostavkom da će u narednim godinama dolaziti do rasta najniže plate i da procijenjen broj djece kvalifikovane za dječiji dodatak neće značajnije varirati, u 2025. godini bi za ovu kategoriju trebalo izdvojiti dodatnih 2.479.541,40 KM, odnosno 2.648.515,80 KM u 2026. godini.

Nadalje, predložena izmjena odredbe stava (2) člana 12. Zakona na način da se djeci oboljeloj od malignih bolesti prizna pravo na dječiji dodatak bez obzira na prihode po članu zajedničkog domaćinstva, odnosno socio-ekonomski status njihovih porodica, također će dovesti do povećanja obuhvata potencijalnih korisnika prava na dječiji dodatak. Imajući u vidu da, prema raspoloživim podacima, prosječan broj takve djece na godišnjem nivou iznosi 117 dolazi se do izračuna da je po ovom osnovu potrebno obezbijediti dodatnih 123.843,33 KM za devetomjesečni period u 2024. godini, odnosno 176.356,44 KM u 2025. godini, te 188.374,68 KM u 2026. godini.

S druge strane, predložene dopune odredbi člana 13. Zakona na način da se uvrste dodatni ograničavajući uslovi za ostvarivanje prava na dječiji dodatak u smislu da se isto ne može ostvariti ukoliko neki član zajedničkog domaćinstva ima registrovanu samostalnu djelatnost ili ukoliko je dijete starije od 16 godina sklopilo brak ili steklo vlastito potomstvo evidentno će isključiti određeni broj postojećih korisnika. Nakon izvršenih provjera u službenim evidencijama Porezne uprave Federacije BiH utvrđeno je da 919 zakonskih zastupnika, odnosno roditelja djece koja su ostvarila pravo na dječiji dodatak u 2023. godini ima registrovanu samostalnu djelatnost. Uvođenjem ovoga ograničavajućeg kriterija procjenjuje se da će doći do smanjenja obuhvata korisnika za cca 1.544 što će predstavljati umanjeње od 1.634.308,56 KM za devetomjesečni period u 2024. godini, odnosno 2.327.302,08 KM u 2025. godini, te 2.485.901,76 KM u 2026. godini.

Na koncu, predložena dopuna odredbe člana 24. Zakona na način da troškovi postupka za ostvarivanje prava utvrđenih Zakonom padaju na teret organa koji vodi postupak, ali uz mogućnost sufinansiranja ovih troškova iz budžeta iz kojih se isplaćuju predmetna prava, imat će neutralan efekt na federalni budžet budući da su sredstva za ovu namjenu već obezbijeđena u federalnom budžetu za 2024. godinu u iznosu od 1.000.000,00 KM. Međutim, imajući u vidu potrebu da se centrima za socijalni rad i opštinskim službama socijalne zaštite, kao prvostepenim organima, nastavi pružati kontinuirana podrška i u narednim godinama, planirano je da se ovaj iznos zadrži i u 2025. i 2026. godini.

Imajući u vidu navedeno, procijenjen broj novih korisnika prava na dječiji dodatak i procijenjen broj postojećih korisnika koji će biti isključeni prikazan je u narednoj tabeli.

Godina	Procijenjen broj novih korisnika zbog isključivanja invalidnina iz obračuna ukupnih prihoda	Procijenjen broj novih korisnika iz kategorije djece oboljele od malignih bolesti	Procijenjen broj isključenih korisnika po osnovu obavljanja samostalne registrovane djelatnosti
2024.	1.645	117	1.544
2025.	1.645	117	1.544
2026.	1.645	117	1.544

Imajući u vidu prethodno navedene procjene, u narednom se tabelarnom prikazu nalazi pregled ukupnih novčanih izdvajanja za period trogodišnje implementacije

predloženih izmjena i dopuna Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH.

FISKALNA PROCJENA PREDLOŽENIH IZMJENA I DOPUNA ZAKONA				
Pregled fiskalnih efekata predloženih izmjena i dopuna (dodatna sredstva)	Prva godina implementacije Zakona u KM	Druga godina implementacije Zakona u KM	Treća godina implementacije Zakona u KM	Izvori finansiranja
Dopuna člana 5. Zakona	1.741.216,05	2.479.541,40	2.648.515,80	Budžet Federacije
Izmjena stava (2) člana 12. Zakona	123.843,33	176.356,44	188.374,68	Budžet Federacije
Pregled fiskalnih efekata predloženih izmjena i dopuna (umanjena sredstva)	Prva godina implementacije Zakona u KM	Druga godina implementacije Zakona u KM	Treća godina implementacije Zakona u KM	Izvori finansiranja
Dopuna člana 13. Zakona	-1.634.308,56	-2.327.302,08	-2.485.901,76	Budžet Federacije
Pregled potrebnih sredstava za sprovođenje predloženih izmjena i dopuna Zakona	Prva godina implementacije Zakona u KM	Druga godina implementacije Zakona u KM	Treća godina implementacije Zakona u KM	Izvori finansiranja
	230.750,82	328.595,76	350.988,72	Budžet Federacije

VI. KONSULTACIJE I PRIBAVLJENA MIŠLJENJA

U skladu s odredbama Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/10, 37/10, 62/10, 39/20 i 67/21), Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine dostavilo na mišljenja Federalnom ministarstvu finansija, Federalnom ministarstvu pravde i Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije.

Svojim aktom broj: 01-02-02/1-31-231/24 od 18.03.2024. godine Ured za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije je iznio sljedeće primjedbe u pogledu predloženih zakonskih rješenja:

- U pogledu odredbe člana 9. stav (1) zatraženo je da se ista još jednom preispita imajući u vidu da se njome propisuje retroaktivna primjena Zakona jer u domaćem pravnom sistemu postoji pravilo prema kojemu propisi ne mogu imati povratni (retroaktivni) efekat, odnosno ne mogu se primjenjivati unazad u vrijeme prije stupanja na snagu tih propisa. Uvažavajući iznesenu primjedbu, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike istu ipak nije prihvatilo jer smatra da je osnovna intencija navedenog pravila onemogućiti retroaktivno dokidanje ili ograničavanje ranije stečenih prava. Imajući u vidu da se predmetna odredba odnosi isključivo na postupke koji još nisu okončani, a ne na već sprovedene postupke i na osnovu njih priznata prava, te da će se time značajno ubrzati postupci rješavanja po zahtjevima građana koji i po nekoliko mjeseci čekaju na priznavanje prava na dječiji dodatak, ali i administrativno rasteretiti centri za socijalni rad i opštinske službe socijalne zaštite koji su kadrovski podkapacitirani, obrađivač propisa smatra da se u ovom konkretnom slučaju može napraviti iznimka od navedenog pravila, posebno ako se ima na umu da predložena odredba ide u korist svih uključenih subjekata.
- U pogledu odredbe člana 10. predloženo je brisanje dijela odredbe koji se odnosi na odloženu primjenu Zakona uz konstataciju da je to na određeni način

u koliziji s prijedlogom da se predmetni propis donese po skraćenom postupku. Uvažavajući razložnost i logiku iznesene primjedbe, obrađivač propisa istu ipak nije prihvatio iz razloga što je i nakon usvajanja Zakona i njegova stupanja na snagu potrebno poduzeti još nekoliko radnji s ciljem obezbjeđenja njegove primjene. S tim u vezi, naglašava se potreba usklađivanja provedbenog akta s predloženim izmjenama i dopunama, kao i konfigurisanje elektronske baze podataka kroz koju centri za socijalni rad i opštinske službe socijalne zaštite administriraju pravo na dječiji dodatak. Takođe se ukazuje na to da je rok odložene primjene propisa veoma kratak (30 dana) i da ga je nužno obezbijediti kako bi se mogle izvršiti potrebne prilagodbe.

VII. ZAKLJUČAK

Relevantnost i opravdanost usvajanja predloženih izmjena i dopuna Zakona je neupitna, budući da se trenutna zakonska rješenja stvaraju određene probleme u pogledu ostvarivanja prava na dječiji dodatak što je već ranije obrazloženo.